Війни змінювали одна одну й забирали в діда одного по одному спочатку синів, а потім онуків. Незабаром на хуторі, серед хлібів, які колихав щоденний вітер, залишився він один.

Чи є зараз те поле? Той хутір? Родичі, які навідувалися лише восени, щоб зібрати плоди незвичайного дідового горіха? А сам горіх?

В усьому краї не було такого горіха. Його стовбур не могли обхопити три чоловіки, а горіхи були великі, на всю широку селянську долоню! Тому не дивно, що покупці давали за нього чималі гроші.

— Продай горіх і справ собі нову одіж! — підмовляли вони старого.— Навіщо він тобі? Навіть на опудало не годиться!

— Знаю, що не годиться! — відповідав дід.— Але якщо я продам горіх, тоді не впізнають обійстя ні мій пес, ні кіт, ні селяни з довколишніх сіл.

— Продай та й іди собі кудись з богом. Хіба мало на світі міст і сіл...

— Навіщо мені міста й села? Досить з мене і мого обійстя — мого журавля і мого горіха!

Усміхнувшись, старий окинув поглядом колосисте поле й розкішну крону горіха, у якій знаходили притулок птахи й зірки, а в тіні її і в найспекотливіші дні було завжди свіжо й прохолодно. Що ще треба людині?

Під цим горіхом любили відпочивати ще його прадіди. "Добре було б, якби й онуки побавилися тут у тіні".— Старий сумно зітхнув і задумався. Охопила його невимовна туга: "Хто ж сидітиме під горіхом, коли я помру?" Нема дітей у нього, нікому радіти, коли горіхи, дозрівши, випадають зі своїх зелених сорочок. Якби хоч одне дитинча побігало

обійстям, залило сміхом його закутки, повизбирувало із землі горіхи, поласувало ними!

Глянув дід на землю, всипану горіхами, й на очі йому навернулися сльози. З кожним днем ставало все важче поратися по господарству, готувати собі їжу. А в перший весняний день ледь піднявся з ліжка. Проте кому він міг поскаржитися?

Настали прохолодні осінні ночі. Старому не спалося, бо все тіло судомило, дошкуляв біль у суглобах. Він прислухався до глухих ударів горіхів об землю, визирав у вікно, зауважував, як у сріблястому місячному сяйві маленькі, вкриті тоненьким шаром паморозі білі цятки зриваються з гілок і летять до землі, наче в задушливі серпневі ночі падають зірки з неба. З кожною миттю їх ставало на землі все більше, вони виблискували під місячним промінням, неначе срібні кульки. Нараз дідові здалося, що з них вистрибують якісь крихітні світленькі створіння. Виразно вчув пискляві, тоненькі голосочки. А коли протер очі й приглянувся пильніше, то нічого того не побачив. І не було чути жодного звуку: горіхи безладно лежали на запістрявленій мереживом світлих тіней землі.

"Значить, це привиділося мені?" — подумав дід і став готуватися до сну, але сон не йшов. За піччю надокучливо пищала миша, під місячним сяйвом чорно відсвічували дошки підлоги, по яких до нього стрибав маленький срібний промінчик і всміхався:

— А спробуй-но, діду, злови мене!

Але хто й коли ловив промінці! Старий невесело всміхнувся і знову задивився у вікно. Мов блискуча срібна хмара, пливла в мороці крона горіха, а під нею мерехтіло безліч тіней. І йому здалося, що у тому мерехтінні з горіха знову вистрибують і співають, сміються знайомі маленькі створіння. Все обійстя від цього наповнилося срібним блиском, і по ньому з краю в край гуляла луна від дзвінких дитячих голосочків.

— Господи, що це зі мною? — сказав дід уголос і вхопився за вухо.— Вже діти ввижаються. Старий дурень!

Цього вечора він ліг спати, сповнений якоїсь невиразної тривоги. Місячне сяйво, наче срібна вода, залило світлицю до найвіддаленіших закутків. Лише між стіною і запічком було трохи темніше. Старий глянув туди, і йому привиділося, начебто там щось виблискує. Скоро біля стіни вчувся якийсь невиразний шепіт... А то всього-на-всього дрімав кіт. Дід одвернувся до вікна: всюди, куди сягав його зір, розлилося місячне сяйво, мов розпущена русалчина коса. Він мимохідь глянув під горіх, і йому знову здалося, ніби там щось ворушиться. Тихесенько, навшпиньках, він вийшов з хати, але коли дістався до того місця, де вчорашньої ночі бешкетували маленькі галасливі створіння, то побачив там лише великі круглі горіхи, що виблискували у місячному світлі.

Повернувся старий у хату, ліг на тапчан, але ніяк не міг заснути. Ще двічі, визирнувши у вікно, бачив, як з горіхів вистрибували крихітні всміхнені дітлахи і, взявшись за руки, водили танок. Проте кожного разу, коли він виходив на двір, вони кудись зникали.

Ледь дочекався дід світанку. А як забачив голубів над горіхом і розщіп журавля над криницею, то вирішив уже й не спати. Дивився на кота, що, смішно витягнувшись, лизав хвіст, на сонячні плями на стіні, а коли годинник вибив пів на дев'яту, незчувся, як заснув.

Хтозна, скільки він спав, що йому снилося, але коли розплющив очі, то все навколо нього знову виблискувало у срібному місячному сяйві. "Щось дуже мені хочеться води! — подумав, однак підвестися не міг.— Ніде жодної живої душі, нікому й води подати!" По щоці старого скотилася сльоза, а коли він підняв руку, щоб її витерти, то біля самісінького вуха почув чийсь тихесенький голосок:

— Хто сказав, що нікому й води подати? Ось, будь ласка!

Крихітне, світленьке створіння стояло біля подушки й обома руками простягало йому чашку. Від подиву старий занімів, але невдовзі підвівся і взяв чашку з рук малюка. У ній справді була вода. Напившись, він повернув голову до маленького гостя:

— Дякую, хто б ти не був!

— Ви й самі добре знаєте, хто я такий! — за усміхався малюк.

— Я? — здивувася дід.— Оце зараз уперше тебе бачу.

— Невже? — Малюк не зводив з діда іскристих очей. На чоло йому спадало світле, майже срібне, волоссячко, а в голубих очах вистрибували насмішкуваті бісики.— Хіба ви не бачили мене минулої й позаминулої ночі? Я ж вів танець...

— Не може бути! — Дід у задумі опустив голову. Справді, й минулої, і позаминулої ночі якісь чудернацькі створіннячка витанцьовували під його горіхом. Але ж то йому лише приснилося, як і срібні хлопчики, що вискакували з горіхових шкаралуп.

— Танець я бачив,— старий нагнувся до свого дивного гостя і всміхнувся йому,— але ж то було вві сні... Як тебе звати?

— Ташко-горішок.

— Такого імені мені ще не доводилося чути.

— Ви його ніде і не могли почути, бо воно належить лише мені, а інші...

— Хто інші? — здивувався дід.

— Мої брати. Кожен з них зветься горішком. Тільки я один маю подвійне ім'я, бо я — найстарший! — Малюк гордовито всміхнувся, вистрибнув на табуретку біля тапчана, став пританцьовувати й наспівувати:

Гей-гоп, гей-гоп!

Мій маленький народ

живе в місті-горісі!

Гей-гоп, гей-гоп!

Наче за домовленістю, на його голос зі всіх закутків світлиці, зі всіх стін до дідового тапчана почали сходитися безліч хлопчиків. Кожен з них був не більший від звичайнісінького жолудя, але всі — біляві, ясноокі, веселі. Вони сміялися-заливалися один поперед одного. Ташко-горішок стиха плеснув у долоні, й малюки відразу стихли.

— Нумо, привітаймося! — сказав він, і всі хлопенята дружно вигукнули:

— Добрий вечір, дідуню! Як ся маєте?

— Дякую, що навідали! — відказав старий, а про себе подумав: "Чи ці малюки часом не ті створіння, що повистрибували з горіхів?" Однак питати про це не став — боявся, що знов кудись подінуться.

— Дякуємо вам, що оборонили нас улітку від граду! — схилився перед дідом у поклоні Ташко-горішок.— Віднині ми щоночі будемо вас навідувати.

"А що, як вони мене обдурюють?" — подумав дід і звернувся до хлопчиків:

— Ви ж не зможете прийти, адже це — сон!

— Ви так думаєте? — усміхнувся Ташко-горішок і простягнув старому горіх із щирого срібла.— У цьому горісі я сам, бережіть його, дідусю. А навідуватиму вас лише вночі...

— Коли я прокинуся, вас уже не буде! — сумно мовив старий.

Чи одну мить, чи все життя снив, хто знає? Прокинувся тоді, коли тінь від горіха стала зовсім коротенька. Глянув на свою долоню й аж підскочив: "Що це таке?" На долоні лежав срібний горіх. Дід поклав його на подушку, протер очі, але горіх і далі був з ним, а з нього долинав чийсь тихесенький смішок...

Тож і не дивно, що старий щодня з нетерпінням чекає ночі.